

PRAVILNIK

O IZVRŠENJU MJERA SIGURNOSTI OBAVEZNOG PSIHIJATRIJSKOG LIJEČENJA I OBAVEZNOG LIJEČENJA OD OVISNOSTI U ZAVODU ZA IZVRŠENJE KRIVIČNIH SANKCIJA, PRITVORA I DRUGIH MJERA BOSNE I HERCEGOVINE

I - UVODNE ODREDBE

Član 1.

Ovim Pravilnikom bliže se određuju mjere liječenja i način života lica kojima su uz kaznu zatvora, pojedinačno ili kumulativno izrečene mjere sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja ili obaveznog liječenja od ovisnosti (u daljnjem tekstu: lica sa izrečenom mjerom sigurnosti), u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Zavod).

Član 2.

Na osnovu člana 12. Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera (u daljnjem tekstu: Zakon), izvršenje mjera sigurnosti izvršava se u Odjeljenju sudske psihijatrije pri Zavodu (u daljnjem tekstu: Odjeljenje).

Član 3.

Značenje izraza u ovom Pravilniku:

1. *Lice sa izrečenom mjerom sigurnosti* je lice koje je pravosnažnom sudskom presudom osuđeno na kaznu zatvora uz koju je izrečena mjera sigurnosti a koja se izvršava u Zavodu.
2. *Lice s duševnim smetnjama* je duševno bolesno lice, lice s duševnim poremećajem, nedovoljno duševno razvijeno lice, ovisnik o alkoholu ili drogama.
3. *Odjeljenje* je specijalno forenzičko odjeljenje pri Zavodu, u kome se obavlja bolničko liječenje iz područja psihijatrije vezano za izvršenje mjere sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i liječenja od ovisnosti.
4. *Psihijatar* je doktor medicine specijalista iz područja psihijatrije ili neuropsihijatrije.
5. *Doktor medicine* je lice sa završenim medicinskim fakultetom i položenim državnim ispitom.
6. *Maloljetno lice* je lice starije od četrnaest (14) godina koje nije navršilo osamnaest (18) godina života i koje nije steklo poslovnu sposobnost.
7. *Ljekarski postupak* je određen oblik liječenja, dijagnostički postupak, prijem i smještaj u Odjeljenju radi dijagnostičke obrade i liječenja, uključivanje u obrazovne programe koji se provode na Odjeljenju, izvođenje istraživanja na području zaštite i unaprjeđivanja zdravlja lica s duševnim smetnjama.
8. *Bitno smanjena uračunljivost* je psihičko stanje lica u vrijeme izvršenja krivičnog djela, koje usljed trajnog ili privremenog duševnog oboljenja, privremene duševne poremećenosti ili zaostalog duševnog razvoja je bilo takvog intenziteta da je sposobnost učinioca da shvati značaj svog djela ili mogućnost da upravlja svojim postupcima bila bitno smanjena.
9. *Smanjena uračunljivost* postoji onda kada je sposobnost učinioca zbog smanjenja njegovih psihičkih mogućnosti da shvati značaj svog djela i upravlja svojim postupcima u vrijeme izvršenja krivičnog djela, bila smanjena ali ne bitno.
10. *Opojna droga* je medicinski lijek ili opasna supstanca s adiktivnim i psihotropnim svojstvima ili supstanca koja se lako može pretvoriti u takvu supstancu, ako podliježe kontroli prema međunarodnoj konvenciji koju je

Bosna i Hercegovina ratificirala ili supstanca koja je proglašena opojnom drogom od strane nadležne institucije Bosne i Hercegovine ili nadležne institucije entiteta.

11. *Alkoholizam* je bolest a alkoholičar bolesnik zbog prekomjerne i dugotrajne upotrebe alkoholnih pića, u kojeg nastaje psihička i fizička ovisnost, zdravstveni problemi, porodični i društveni poremećaji.

Član 4.

Za vrijeme izdržavanja mjere sigurnosti u Odjeljenju bit će primjenjivana odgovarajuća psihoterapija, farmakoterapija, socioterapija i po mogućnosti radna terapija, a u skladu s medicinskim nalazom nadležnog ljekara specijaliste neuropsihijatra, zavisno od duševnog i tjelesnog stanja zdravlja lica sa izrečenom mjerom sigurnosti.

Postupanje sa licima sa izrečenom mjerom sigurnosti mora biti humano i sa poštovanjem njihovog ljudskog dostojanstva.

Član 5.

U liječenju od ovisnosti od alkohola i droga, primijenit će se savremene metode liječenja koje obuhvataju biološku, psihološku i socijalnu dimenziju ličnosti, kao i liječenja zasnovanog na znanjima i istraživanjima iz drugih naučnih i medicinskih disciplina i razvoja same psihijatrije i njene terapije zasnovane na multidimenzionalnom principu (više terapijskih postupaka) i integralnom principu (liječenje ne samo osnovnog psihičkog oboljenja nego i odnosa bolesnika i njegove okoline).

Član 6.

Lica sa izrečenom mjerom sigurnosti dužna su da se pridržavaju odredaba ovog Pravilnika, te naredbi i uputstava načelnika Odjeljenja i drugih zaposlenih i ovlaštenih lica.

II - PRIJEM LICA SA IZREČENOM MJEROM SIGURNOSTI

Član 7.

Prijem lica sa izrečenom mjerom sigurnosti vrši se na osnovu pravosnažne presude nadležnog suda.

Pri prijemu na Odjeljenje utvrđuje se identitet lica sa izrečenom mjerom sigurnosti na osnovu lične karte i prema ličnim podacima navedenim u sudskoj presudi.

Ako se lice sa izrečenom mjerom sigurnosti dovede na Odjeljenje bez uputnog akta i lične karte, neće se primiti na Odjeljenje.

Prijem lica sa izrečenom mjerom sigurnosti izvršit će ovlašteno lice Odjeljenja.

Član 8.

Lice sa izrečenom mjerom sigurnosti ima pravo:

- biti upoznato u vrijeme prijema, a kasnije na svoj izričit zahtjev, sa svojim pravima i dužnostima te poučeno o tome kako može ostvariti svoja prava,
- biti upoznato s razlozima i ciljevima svog smještaja te s ciljem, prirodom, posljedicama, korisnošću i opasnostima provođenja predloženog oblika liječenja kako i s korisnošću i opasnostima provođenja drugih mogućnosti liječenja,
- aktivno učestvovati u planiranju i provođenju svog liječenja, oporavka i resocijalizacije,
- obrazovati se i radno osposobiti prema općem programu ili posebnom programu za lica s poteškoćama u učenju,

- na odgovarajuću novčanu naknadu za rad u radno-terapijskim poslovima od kojih Zavod u kojem se nalaze na liječenju ostvaruje prihod,
- podnositi pritužbe načelniku Odjeljenja u pogledu oblika liječenja, dijagnosticiranja i povrede svojih prava i sloboda,
- savjetovati se o svom trošku nasamo s ljekarom ili advokatom po svom izboru,
- družiti se sa drugim licima na Odjeljenju i primati posjete,
- o svom trošku slati i primati poštu, pakete i štampu, te telefonirati,
- pratiti radio i televizijske programe,
- posjedovati predmete za ličnu upotrebu,
- učestvovati po svom izboru u vjerskim aktivnostima u okviru mogućnosti Zavoda
- predlagati premještanje u drugi Zavod.

Član 9.

Prava iz prethodnog člana u alineji 1., 2., 3., 5., 6. i 13., mogu u ime lica sa izrečenom mjerom sigurnosti ostvarivati članovi porodice ili druga lica koja djeluju u njegovom interesu.

Član 10.

Lice sa izrečenom mjerom sigurnosti za vrijeme boravka na Odjeljenju može imati: pribor za održavanje lične higijene, pribor za pisanje, rublje u potrebnim količinama, garderobu, te knjige i druge pisane i štampane stvari.

Stvari koje lice sa izrečenom mjerom sigurnosti ne smije imati na Odjeljenju, oduzimaju se prilikom pretresa.

Član 11.

O oduzetim stvarima prilikom pretresa sačinjava se zapisnik u tri primjerka, koji potpisuju radnik koji vrši pretres i lice čije su stvari oduzete.

Jedan primjerak potpisanog zapisnika predaje se licu sa izrečenom mjerom sigurnosti, drugi primjerak se stavlja u paket sa oduzetim stvarima, a treći primjerak ostaje u bloku zapisnika kod lica koje vrši pretres.

Član 12.

Oduzete stvari prilikom pretresa vraćaju se porodici lica sa izrečenom mjerom sigurnosti uz zapisnik koji potpisuju primalac i predavalac.

Stvari koje nisu u pravnom prometu ili su zabranjene, oduzimaju se.

Član 13.

Po prijemu na Odjeljenje lica sa izrečenom mjerom sigurnosti upoznaje se sa odredbama ovog Pravilnika, odnosno o njegovim pravima i obavezama.

Član 14.

Za vrijeme boravka na Odjeljenju lica sa izrečenom mjerom sigurnosti obavljaju kućne poslove (čišćenje i održavanje prostorija u kojima borave, kao i ograđenog prostora za šetnju), kao i druge poslove koji se mogu organizovati na Odjeljenju.

Član 15.

Poslije utvrđivanja adekvatnog tretmana liječenja od strane stručnog tima Odjeljenja, ako zdravstveno stanje lica sa izrečenom mjerom sigurnosti bude zadovoljavajuće, predložit će se adekvatna radna terapija u krugu Odjeljenja.

III - SMJEŠTAJ I HIGIJENA LICA SA IZREČENOM MJEROM SIGURNOSTI

Član 16.

Sva lica sa izrečenom mjerom sigurnosti smještaju se u zajedničke prostorije na Odjeljenju vodeći računa o potrebama njihovog zdravstvenog stanja.

Član 17.

Svako lice sa izrečenom mjerom sigurnosti ima posebno krevet, kofer i posteljinu.

Posteljina se mora mijenjati svakih 15 dana, a po mogućnosti i češće.

Član 18.

Lica sa izrečenom mjerom sigurnosti mogu imati odjeću i obuću koju im pošalje porodica, a po mogućnosti dobit će i adekvatnu uniformu od strane Odjeljenja.

Član 19.

Svu zaduženu opremu lica sa izrečenom mjerom sigurnosti, dužno je savjesno čuvati i higijenski održavati.

U slučajevima namjernog uništenja ili grube nepažnje, a po ocjeni načelnika Odjeljenja u zavisnosti od zdravstvenog stanja lica, lica sa izrečenom mjerom sigurnosti će nadoknaditi štetu u adekvatnoj vrijednosti opreme.

Član 20.

Kreveti lica sa izrečenom mjerom sigurnosti moraju tokom dana biti uredno namješteni i posteljina zategnuta, ali ako su u pitanju lica težeg zdravstvenog stanja mogu se odmarati na krevetima uz dozvolu stručnog osoblja.

Član 21.

Prostorije u kojima borave lica sa izrečenom mjerom sigurnosti svakodnevno se čiste i provjetravaju po unaprijed utvrđenom rasporedu.

Neposredni nadzor u održavanju potrebne higijene u prostorijama vrše službena lica Odjeljenja.

Član 22.

Sva oprema lica sa izrečenom mjerom sigurnosti (obuća, odjeća, posteljina), kao i voda za piće podliježe redovnoj kontroli zdravstvenih radnika Odjeljenja.

Član 23.

Lica sa izrečenom mjerom sigurnosti dužna su svakodnevno održavati ličnu higijenu.

Kupanje je obavezno jedanput sedmično, a može se odobriti i češće, s obzirom na radnu terapiju.

Član 24.

Lica sa izrečenom mjerom sigurnosti obavezna su redovno se brijati i šišati od strane majstora u brijačnici Zavoda.

Ovisno od zdravstvenog stanja lica brijanje se može vršiti i od strane samih lica sa izrečenom mjerom sigurnosti isključivo "bicevima" koji se u međuvremenu nalaze na čuvanju kod zdravstvenog osoblja.

Član 25.

U slučaju pojave zarazne bolesti i slično zdravstveni radnici Odjeljenja preduzet će odgovarajuće mjere u cilju liječenja oboljelih, kao i sprečavanje širenja zarazne bolesti.

IV - ISHRANA LICA SA IZREČENOM MJEROM SIGURNOSTI

Član 26.

Lica sa izrečenom mjerom sigurnosti dobijaju hranu iz osuđeničke kuhinje Zavoda, a koja po vrsti, količini i kaloričnoj vrijednosti odgovara odredbama Pravilnika o ishrani pritvorenika i zatvorenika, kao i tablicama kalorične vrijednosti hrane.

Hrana se iz kuhinje u potrebnoj količini donosi na Odjeljenje.

Član 27.

Lica sa izrečenom mjerom sigurnosti dobijaju dnevno tri obroka hrane.

Za oboljela lica, a u skladu sa procjenom težine zdravstvenog stanja, ljekar Odjeljenja može propisati dijetalnu ishranu.

Član 28.

Vrsta ishrane utvrđuje se jelovnikom svakih 7 dana.

Objedovanje lica sa izrečenom mjerom sigurnosti vrši se u trpezariji Odjeljenja.

U spavaonicama i prostorijama za dnevni boravak lica sa izrečenom mjerom sigurnosti mogu držati namirnice koje su kupljene u prodavnici Zavoda ili dobivene u paketu od porodice.

Član 29.

Usluge prodavnice Zavoda mogu koristiti sva lica sa izrečenom mjerom sigurnosti na Odjeljenju.

Kupljene stvari iz prodavnice dopremat će se na Odjeljenje u skladu sa organizacionim mogućnostima Odjeljenja.

V - ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

Član 30.

Zdravstvena zaštita lica sa izrečenom mjerom sigurnosti, sastoji se od ljekarskih pregleda, liječenja na Odjeljenju, bolničkog liječenja, vakcinacije, specijalističkih pregleda i zubne zaštite.

Član 31.